

Beleidsplan sociale veiligheid en burgerschap

*Het school-specifieke deel van dit protocol
is te lezen vanaf pagina 10.*

Inhoud

Deel 1: Beleidsplan sociale veiligheid en burgerschap Stichting Fedra	4
1 De wet	4
2 Het inspectiekader	5
3 Stichting Fedra	7
4 De scholen.....	8
4.1 Inzicht.....	8
4.2 Preventie	8
4.3 Optreden.....	9
4.4 Klachtenregeling	9
4.5 Vertrouwenspersonen	9
4.6 Het sociaal veiligheidsplan.....	9
Deel 2: Beleidsplan sociale veiligheid en burgerschap Kindcentrum De Ark.....	11
1 Visie op sociale veiligheid en burgerschap	12
1.1 Veiligheid.....	12
1.2 Sociale veiligheid.....	12
1.3 (Sociale) veiligheid op scholen	12
2 Inzicht en voorwaarden	14
2.1 Volgstelsel sociaal-emotionele ontwikkeling.....	14
2.2 Monitoren sociale veiligheid.....	14
2.3 Veiligheidsmedewerker/anti-pestcoördinator	14
2.4 Incidentenregistratie.....	14
2.5 Zorgcoördinator en ondersteuningsteam.....	14
2.6 Oudertevredenheidsonderzoek (OTO)	15
2.7 Medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO).....	15
2.8 Afstemmen met ouders	15
2.9 Klachtenregeling	15
2.10 Verklaring Omtrent het Gedrag	16
3 Preventie	17
3.1 Het schoolklimaat	17
3.2 De school- en klassenregels	17
3.3 Gedragscode	17
3.4 Meldcode	17
3.5 Groepsvormende activiteiten	18
3.6 Methoden en middelen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling	18
3.7 Participeren in de democratische rechtstaat.....	18

3.8 Godsdienstonderwijs	19
3.9 Speelpleinprotocol	19
4 Handelen	20
4.1 Interne contactpersoon / vertrouwenspersoon.....	20
4.2 Externe vertrouwenspersoon	20
4.3 Vertrouwensinspecteur.....	21
4.4 Anti-pestprotocol	21
4.5 Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	21
4.6 Schorsing en verwijdering	21
4.7 Continue proces.....	21
Bijlagen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Deel 1: Beleidsplan sociale veiligheid en burgerschap Stichting Fedra

1 De wet

Per 1 augustus 2015 is voor scholen in het basisonderwijs de wettelijke bepaling over de sociale veiligheid van leerlingen op school in werking getreden (WPO; Artikel 4c). De wet Zorgplicht veiligheid op school heeft als doel dat scholen zorgen voor sociale veiligheid en zich inspannen om pesten tegen te gaan.

Van scholen wordt het volgende gevraagd:

- De school voert beleid met betrekking tot de veiligheid op school;
- De school monitort de veiligheid van leerlingen met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft;
- De school draagt er zorg voor dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
 - Het coördineren van beleid in het kader van het tegengaan van pesten etc.
 - Deze persoon is het aanspreekpunt in het kader van pesten voor leerlingen, personeelsleden en ouders.

Een school kan pas goed beleid voeren op het gebied van sociale veiligheid als zij inzicht heeft in de feitelijke en ervaren veiligheid van de leerlingen. Op basis van monitoring ontstaat inzicht in de daadwerkelijke sociale veiligheid op school. Het instrument waarmee sociale veiligheid gemonitord wordt, moet aan een aantal eisen voldoen:

Het instrument:

- moet betrouwbaar en valide zijn; dit instrument wordt minstens een keer per jaar afgenomen onder een representatief deel van de leerlingen;
- moet inzicht geven in hoe leerlingen de sociale en fysieke veiligheid ervaren;
- moet duidelijk maken of leerlingen te maken hebben met pestgedrag, geweld, discriminatie e.d.;
- moet inzicht geven in het welbevinden van leerlingen op school.

De Inspectie van het Onderwijs controleert de scholen op bovenstaande punten.

Naast de Wet Veiligheid op scholen hebben scholen de wettelijke opdracht om aandacht te besteden aan actief burgerschap en sociale integratie. In de Wet op het primair onderwijs (WPO; Artikel 8 lid 3) is de volgende formulering opgenomen:

‘Het onderwijs:

- gaat er mede van uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving;
- is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie;
- is er mede op gericht dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.’

2 Het inspectiekader

De inspectie heeft een nieuw waarderingskader uitgewerkt (2017). In dit waarderingskader is 'Schoolklimaat' een apart kwaliteitsgebied. De standaarden in dit kwaliteitsgebied – Veiligheid en Pedagogisch klimaat – geven de kern van het onderwijs weer dat de leerlingen op dit terrein ontvangen.

Schoolklimaat (SK)

SK1. Veiligheid

'Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.'

Basiskwaliteit: De school zorgt voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen in en om de school gedurende de schooldag. Dit blijkt onder andere uit de beleving van de veiligheid en het welbevinden van leerlingen. De school monitort dit ten minste jaarlijks.

De school heeft een veiligheidsbeleid (beschreven in het schoolplan of een ander document), gericht op het voorkomen, afhandelen, registreren en evalueren van incidenten. Als de uitkomsten van de monitoring daartoe aanleiding geven, treft de school maatregelen om de situatie te verbeteren. De school heeft een persoon als aanspreekpunt als het gaat om pesten en voor de coördinatie van het beleid

tegen pesten. Schoolleiding en leraren voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op ...

Eigen aspecten van kwaliteit: Hier wordt beschreven welke eigen opdracht de school heeft opgenomen in het schoolplan en hoe de school deze realiseert.

SK2. Pedagogisch klimaat

'De school heeft een ondersteunend pedagogisch klimaat.'

Basiskwaliteit: Geen wettelijke eisen.

Eigen aspecten van kwaliteit: : Hier wordt beschreven welke eigen opdracht de school heeft opgenomen in het schoolplan en hoe de school deze realiseert.

Burgerschap is opgenomen in zowel het kwaliteitsgebied 'Onderwijsproces' als het kwaliteitsgebied 'Schoolklimaat'.

Onderwijsproces (OP)

OP1. Aanbod

'Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving.'

Basiskwaliteit: ... Het onderwijs gaat ervan uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving. Daarom is het onderwijs gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten. Het aanbod

draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat ...

Schoolklimaat (SK)

SK1. Veiligheid

‘Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.’

Basiskwaliteit: ... De uitingen van leerlingen en personeel zijn in lijn met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

3 Stichting Fedra

In het strategisch beleidsplan 2016-2020 van Stichting Fedra is de missie als volgt verwoord:

‘Op Fedra scholen leren wij kinderen dat ze deel uitmaken van een groep, een school, een buurt en de Nederlandse samenleving. We bieden goed onderwijs dat gericht is op de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling, zodanig dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfbewuste, zelfstandige en verantwoordelijke jongeren.’

In de visie staat dat wij ons onderwijs vormgeven vanuit waarden en normen die een christelijke grondslag hebben, de basis van onze Nederlandse samenleving. Hieronder vallen ook de waarden en normen rond democratie en de rechtstaat. In de beschrijving van de kernwaarden komt het begrip veiligheid, en het belang daarvan, nadrukkelijk terug.

Fedra is zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van leerlingen en volwassenen¹ binnen de eigen organisatie en beslist zelf hoe zij deze vormgeeft en waarborgt. Onder veiligheid wordt zowel de sociale als de fysieke veiligheid verstaan. Deze notitie beschrijft de sociale veiligheid (waaronder ook de psychische veiligheid valt). De notitie maakt deel uit van het bredere veiligheidsbeleid van de stichting, waar ook het arbobeleidsplan van Fedra, de fysieke veiligheid, de bedrijfshulpverleners, de preventiemedewerkers, de controles en keuringen e.d. toe behoren.

Op bestuurlijk niveau bestaan er centrale afspraken met betrekking tot veiligheid, het Arbobeleid, de klachtenregeling, het protocol Schorsing en verwijdering, geschillen en vertrouwenspersonen. Ook is er een aantal protocollen op stichtingsniveau opgesteld. Deze kunnen indien nodig of gewenst op schoolniveau nader worden uitgewerkt.

Op de scholen maakt het schoolspecifieke beleidsplan Sociale veiligheid deel uit van het algemene Schoolveiligheidsbeleid, dat ook de fysieke veiligheid (RI&E, brandveiligheid e.d.) omvat. De verschillende documenten met bijbehorende protocollen moeten in samenhang gelezen worden.

¹ Alhoewel de sociale veiligheid vanzelfsprekend zowel de leerlingen als de volwassenen (personeelsleden en ouders) betreft, zal de focus in deze notitie voornamelijk bij de sociale veiligheid van de leerlingen liggen.

4 De scholen

Leerlingen zijn pas in staat om te leren en zich te ontwikkelen als ze zich veilig voelen. Ook medewerkers kunnen hun werk pas goed doen als ze zich veilig voelen. Sociale veiligheid is het ontwikkelen van een veilig leer- en leefklimaat. Zo wordt de school een veilige oefenplaats waarbinnen kinderen kunnen leren, fouten kunnen maken en zich kunnen ontwikkelen. Een veilig klimaat is ook een voorwaarde voor het werken aan burgerschapsvorming. Om sociale veiligheid te waarborgen en te bevorderen zijn formele kaders nodig. Daarbij worden de grenzen van gedrag duidelijk vastgesteld. Binnen deze randvoorwaarden bepaalt de school zelf hoe zij zorgt voor een veilig school- en klassenklimaat. Hierbij is er aandacht voor de omgang met elkaar, voor het oplossen van conflicten, voor waarden en normen en voor de ontwikkeling van sociale competenties. Positief gedrag onder alle betrokkenen wordt actief gestimuleerd.

Scholen moeten kunnen aantonen dat zij maatregelen hebben genomen om de sociale veiligheid van de leerlingen en de personeelsleden te kunnen waarborgen. Iedere school heeft een notitie waarin het beleid met betrekking tot de sociale veiligheid en het bijdragen aan de basiswaarden van de democratische rechtstaat beschreven is. Deze notitie maakt deel uit van het bredere veiligheidsplan van de school. Scholen moeten aan kunnen tonen dat zij:

- inzicht hebben;
- preventief werken;
- optreden als dit nodig is.

4.1 Inzicht

Enquêtes. Minimaal een keer per jaar worden de leerlingen systematisch bevraagd op hun veiligheidsbeleving. Dit gebeurt met een erkend instrument. Personeelsleden en ouders vullen een keer in de twee jaar respectievelijk een medewerkertevredenheidsonderzoek en een oudertevredenheidsonderzoek in. Op deze manier heeft de school inzicht in de beleving van sociale veiligheid van leerlingen en medewerkers, en in pestgedrag op school.

Leerlingvolgsysteem. De sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen wordt gemonitord met een leerlingvolgsysteem.

Incidentenregistratie. Verder is er sprake van een goed inzicht als de school jaarlijks alle incidenten registreert die de sociale (en fysieke) veiligheid kunnen aantasten. Dit geldt voor de sociale veiligheid van zowel leerlingen als van personeelsleden. Een centrale registratie van incidenten geeft inzicht in het aantal en de aard van de incidenten. Om incidentenregistratie tot een succes te maken, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan: goede communicatie, centrale registratie en een analyse van de gegevens zijn belangrijk met het oog op preventie en de ontwikkeling en verbetering van het veiligheidsbeleid.

Gesprekken. Tijdens de officiële en incidentele gespreksmomenten met ouders en leerlingen kunnen onderwerpen als veiligheid en pesten aan bod komen.

4.2 Preventie

Gedragsregels. In het veiligheidsbeleid is vastgelegd, dat aandacht wordt besteed aan de preventie van incidenten. Scholen hebben maatregelen getroffen om incidenten zo veel mogelijk te voorkomen. De school heeft gedragsregels die gelden voor leerlingen, personeelsleden en ouders, waarbij de

focus ligt op het respecteren van elkaar. Deze gedragsregels zijn vastgelegd in een gedragscode/protocol.

Schoolklimaat. Met behulp van gedragsregels, afspraken, normen en waarden creëert de school een klimaat dat gekenmerkt wordt door respect, vertrouwen en acceptatie. Kennis over en inzicht in belangrijke waarden en normen en weten hoe daar naar te handelen, zijn voorwaarden voor het goed functioneren in een pluriforme samenleving. Respect en tolerantie zijn hier verschijningsvormen van en bevorderen de sociale integratie. Kinderen worden op school, via het onderwijs, voorbereid op de taken die zij nu en later als burger in een democratische rechtstaat gaan vervullen in de maatschappij.

Anti-pestcoördinator. Iedere school heeft een anti-pestcoördinator. Deze persoon coördineert het beleid op het terrein van pesten en is een vast aanspreekpunt voor leerlingen en volwassenen binnen de school als het om pesten gaat. Door een adequate en vroegtijdige aanpak kunnen escalaties voorkomen worden.

4.3 Optreden

Schorsing en verwijdering. In het veiligheidsplan staat beschreven hoe er gereageerd wordt op incidenten. De school voert beleid dat adequaat optreden na een incident mogelijk maakt. Duidelijk moet zijn hoe bij een schending van afspraken wordt opgetreden, welke sancties getroffen kunnen worden – zoals schorsing of verwijdering – en wie een rol spelen in zo’n procedure. De procedures moeten bij alle betrokkenen bekend zijn.

Het veiligheidsbeleid van de school wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.

4.4 Klachtenregeling

De klachtenregeling van Fedra geldt voor alle scholen. De klachtenregeling kan ook gebruikt worden om inzicht te krijgen in de aard van de klachten.

4.5 Vertrouwenspersonen

Om een veilig klimaat te waarborgen, kunnen scholen een beroep doen op de twee interne vertrouwenspersonen van Fedra en een externe vertrouwenspersoon die op afroep beschikbaar is van de Hulpverleningsdienst Kennemerland. Sommige scholen hebben ook een schoolgebonden vertrouwenspersoon. Ook is het belangrijk dat scholen samenwerken met en terug kunnen vallen op een sluitend netwerk van voorzieningen. De school is niet de plaats om alle maatschappelijke problemen op te lossen die wel de school binnenkomen. In het netwerk kunnen de interne leerlingenbegeleiding, het (school)maatschappelijk werk, de jeugd(gezondheids)zorg, de leerplichtambtenaar en zo nodig de politie participeren.

Wettelijke maatregelen zijn een sluitstuk op het veiligheidsbeleid dat de school voert. De onderwijsinspectie ziet toe op de naleving van de wettelijke regels. Scholen voor primair onderwijs verantwoorden zich in de schoolgids over hun veiligheidsbeleid.

4.6 Het sociaal veiligheidsplan

Sociaal veiligheidsbeleid begint met het formuleren van een visie over de ontwikkeling van leerlingen, hun (leeftijdsgebonden) gedrag en de grenzen en verantwoordelijkheden daarvan. Daar vloeien

doelstellingen en gedragsregels uit voort. Bij het opstellen van de notitie sociale veiligheid stellen de scholen de volgende vragen centraal:

- Hoe ziet een veilig schoolklimaat eruit?
- Wat willen wij als school bereiken?
- Welke aanpak wordt schoolbreed en in samenhang gehanteerd om een veilig schoolklimaat te creëren? Welke interventies, programma's en methoden worden gebruikt op individueel niveau, klassikaal niveau en op schoolniveau?
- Hoe zorgt de school ervoor dat er een representatief en actueel beeld is van de veiligheid en de mogelijke risico's in de school? Welke instrumenten worden daarbij ingezet?
- Hoe zijn de taken en verantwoordelijkheden belegd?
- Hoe draagt de school bij aan de basiswaarden van de democratische rechtstaat?
- Welke protocollen zijn er m.b.t. zaken rond sociale veiligheid?

Binnen een sociaal veilig klimaat komen kinderen tot leren. Hier raken sociale veiligheid en burgerschap elkaar. In de schoolcultuur kun je als school burgerschap in de praktijk voorleven. Met elkaar wordt gezorgd voor een veilig klassen- en schoolklimaat. De school is een mini-samenleving waarin de kinderen kunnen oefenen en leren hoe zij functioneren in de samenleving, hoe zij omgaan met elkaar en met verschillen. Burgerschap is geen vak op zich. Burgerschap gaat over vorming; over de ontwikkeling van competenties op de terreinen democratie, participatie en identiteit.

Deel 2: Beleidsplan sociale veiligheid en burgerschap Kindcentrum De Ark

1 Visie op sociale veiligheid en burgerschap

‘Op school leren wij kinderen dat ze deel uit maken van een groep, een school, een buurt en van de Nederlandse samenleving. We bieden goed onderwijs dat gericht is op de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling, zodanig dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfbewuste, zelfstandige en verantwoordelijke jongeren.’

1.1 Veiligheid

Ieder mens heeft recht op veiligheid. Dit basisrecht is vastgelegd in de ‘Universele verklaring van de rechten van de mens’. In een veilige omgeving wordt een onderscheid gemaakt tussen fysieke veiligheid: gezondheid, welzijn, gebouwen en omgeving en sociale veiligheid: deze heeft betrekking op de omgang met elkaar. In deze notitie wordt de sociale veiligheid op school besproken. De aanpak op het gebied van fysieke veiligheid staat in verschillende documenten beschreven.

1.2 Sociale veiligheid

Een sociaal veilige omgeving is een omgeving waarin mensen zich thuis voelen. Alleen in een veilige en prettige omgeving kunnen mensen effectief en plezierig samenleven en samenwerken. De kern van sociale veiligheid ligt in de omgang met elkaar en heeft vooral te maken met respect en waardering. Kinderen komen tot ontwikkeling in een omgeving waar zij zich veilig en thuis voelen. Samenwerken en samen beslissen zijn belangrijke elementen, evenals gedragsregels die richting geven aan de omgang met elkaar. In een sociaal veilige omgeving wordt positief sociaal gedrag onder alle betrokkenen actief gestimuleerd.

1.3 (Sociale) veiligheid op scholen

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en vaardigheden op, het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen van onze maatschappij. Zo groeien kinderen op tot volwaardige burgers. ‘Samenleven’ is de kern van onze samenleving, en samenleven moet je leren.

Het is belangrijk dat scholen een sociaal veilige omgeving bieden. Die veiligheid is van wezenlijk belang voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen en te kunnen leren. Daar hoort bij dat zij ervaringen opdoen, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Ons pedagogisch handelen begeleidt dit leer- en ontwikkelingsproces.

In een veilig schoolklimaat bestaan regels en grenzen. Pestgedrag in het onderwijs kan de ontwikkeling van kinderen fors belemmeren. Van de medewerkers op onze school wordt verwacht dat zij zich inspannen om pesten te voorkomen en tegen te gaan. Leerlingen worden aangemoedigd om positief gedrag te laten zien en wij treden adequaat op tegen grensoverschrijdend gedrag.

Dit plan beschrijft de samenhang tussen sociale veiligheid en het aanbod dat bijdraagt aan het doorgeven van de normen en waarden van onze maatschappij, goed burgerschap. Om deel te kunnen uitmaken van de maatschappij en daarin actief te kunnen participeren is het nodig kennis te hebben over die samenleving en om goede sociale vaardigheden te ontwikkelen.

De vaardigheden die nodig zijn om bij te kunnen dragen in onze maatschappij, leer je deels op school. Wij gebruiken methodes voor sociaal-emotionele ontwikkeling, die mede bijdragen aan de ontwikkeling van burgerschap. Een veilige school maken we samen in onze praktijk op school, met leerlingen, ouders en teamleden.

Sociale veiligheid staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van ons totale beleid. Onderdelen van ons veiligheidsbeleid zijn ook terug te vinden in de visie en missie van de school, ons schoolplan, jaarplan, schoolondersteuningsprofiel en in onze schoolgids. De sociale veiligheid verdient steeds onze aandacht bij alle processen in de school; in onze schoolontwikkeling, het kwaliteitsbeleid, personeelsbeleid etc.

2 Inzicht en voorwaarden

Het is belangrijk zicht te hebben op de beleving van de sociale veiligheid en de risico 's op dit gebied. Om een representatief en actueel beeld te hebben van de sociale veiligheid in de school gebruiken wij de volgende instrumenten.

2.1 Volgsysteem sociaal-emotionele ontwikkeling

Op onze school volgen we de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. We gebruiken daarvoor KANVAS. Het Kanjer Volg- en AdviesSysteem. Twee keer per jaar geven de leerkrachten hun bevindingen over het welbevinden van de leerlingen en hun sociaal-emotionele ontwikkeling aan in dit systeem. Bijzonderheden en signalen worden besproken in het overleg tussen leerkrachten en de kanjercoördinator, indien nodig ook met de zorgcoördinator en ouders. Eventuele interventies worden besproken en ingezet.

Vanaf leerjaar 5 vullen de leerlingen ook zelf een vragenlijst in over hun welbevinden. Naar aanleiding hiervan worden signalen besproken en interventies geformuleerd als dit nodig is.

2.2 Monitoren sociale veiligheid

Minimaal één keer per jaar worden de leerlingen in leerjaar 5 tot en met 8 bevraagd op hun beleving van sociale veiligheid en welbevinden. Wij gebruiken hiervoor de vragenlijst van KANVAS.

2.3 Veiligheidsmedewerker/anti-pestcoördinator

Grensoverschrijdend gedrag vindt vaak plaats buiten het zicht van de leerkracht: pesten op het schoolplein, op internet etc. De leerkracht moet vaak uit signalen opmaken dat er iets mis is. In onze school is mw. M. Duin aangesteld als anti-pestcoördinator. De anti-pestcoördinator heeft speciale aandacht voor het sociaal veiligheidsbeleid en monitort of de aanpak van de school werkt. Daarbij is mw. M. Duin voor leerlingen, personeelsleden en ouders een vast aanspreekpunt waar zij met meldingen en (hulp)vragen op dit gebied terecht kunnen. Problemen worden **in de eerste plaats besproken met en aangepakt door de coach van de leerling**. Wanneer hier geen oplossing uit voortkomt, kan de anti-pestcoördinator worden benaderd voor ondersteuning en/of begeleiding. Indien nodig kan hierbij ook de zorgcoördinator worden betrokken.

2.4 Incidentenregistratie

Ernstige incidenten tussen leerlingen onderling, tussen leerlingen en personeelsleden en tussen personeelsleden en derden worden geregistreerd op een incidentenformulier. Het betreft incidenten waarbij sprake is van (ernstig) grensoverschrijdend gedrag: verbaal geweld, agressie en intimidatie. De registratie wordt door teamleden zelf gedaan. De directie wordt op de hoogte gesteld en bespreekt dit jaarlijks in de medezeggenschapsraad. Registreren is geen doel op zich. Op basis van de geregistreerde incidenten kan het veiligheidsbeleid worden bijgesteld en kunnen maatregelen worden getroffen.

Bovengenoemde incidenten worden altijd direct bij de directeur of (bij afwezigheid) de zorgcoördinator van de school vermeld.

2.5 Zorgcoördinator en ondersteuningsteam

De zorgcoördinator coördineert en monitort de zorg voor de leerlingen. Als er sprake is van zorgen rondom de sociaal-emotionele ontwikkeling in een groep of bij een individuele leerling is de kanjercoördinator het eerste aanspreekpunt. De zorgcoördinator wordt op de hoogte gesteld en kan hierin ook meedenken. In overleg kunnen interventies worden ingezet op leerling- of groepsniveau.

Ook kan de leerling ter bespreking worden ingebracht in het ondersteuningsteam van de school. In het Schoolondersteuningsprofiel van de school staan de afspraken rondom zorg beschreven.

2.6 Oudertevredenheidsonderzoek (OTO)

Een keer in de twee jaar worden ouders bevraagd over hun ervaringen met en beleving van de school. In deze enquête zijn specifieke vragen opgenomen over de sociale veiligheidsbeleving en het welbevinden van hun kind(eren). De uitkomsten worden geanalyseerd en ontwikkelpunten worden opgenomen in het jaarplan. De uitkomst wordt besproken met de oudergeleding van de medezeggenschapsraad.

2.7 Medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO)

Een keer in de twee jaar worden de personeelsleden bevraagd. In dit onderzoek zijn heel nadrukkelijk vragen opgenomen over de beleving van (sociale) veiligheid. Wanneer aangegeven wordt dat een gevoel van onveiligheid werd ervaren, worden aan de respondent verdiepvragen gesteld. De uitkomsten worden geanalyseerd en ontwikkelpunten en mogelijke interventies worden opgenomen in het jaarplan.

2.8 Afstemmen met ouders

Op Kindcentrum De Ark wordt 4 keer per jaar een coachgesprek gevoerd met de leerling en zijn/haar ouder(s). Als er zorgen zijn over de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen of over hun welbevinden betrekken we nadrukkelijk de ouders in de aanpak. Indien noodzakelijk wordt een extra gesprek met ouders ingepland.

2.9 Klachtenregeling

Overall waar gewerkt wordt, zijn wel eens misverstanden en worden fouten gemaakt. We doen ons best om zo'n sfeer te creëren dat het bespreken van vervelende gebeurtenissen en fouten mogelijk is en dat snel een oplossing gevonden wordt die voor alle partijen acceptabel is.

Desondanks kan het voorkomen dat u een probleem heeft waar u met de betrokkene(n) niet uitkomt en waarover u een uitspraak van een persoon of instantie hoger in rang wilt. Een klacht gaat over (het nalaten van) gedragingen of het (niet) nemen van besluiten van personeel, directie of bevoegd gezag.

Onze klachtenregeling heeft vier niveaus, waarbij u begint op het niveau waar de klacht betrekking op heeft. Als de oplossing of het antwoord voor u niet acceptabel is, dan gaat u door naar het volgende niveau.

1. De betrokken persoon/het personeelslid van de school;
2. De directie;
3. Het college van bestuur/het bevoegd gezag;
4. De landelijke klachtencommissie.

Op alle niveaus kunt u uw klacht schriftelijk indienen. Bij de eerste drie kan dat ook mondeling, bij voorkeur op afspraak zodat er daadwerkelijk tijd is voor een goed gesprek. In het verslag van dit

gesprek zal de klacht goed omschreven worden. Uw schriftelijke klacht moet de volgende onderwerpen bevatten;

1. Naam, adres, woonplaats van u (en evt. uw kind dat betrokken is);
2. De klacht;
3. Omschrijving van door u genomen acties;
4. Reacties van betrokkenen tot nu toe.

Om uw klacht goed te kunnen behandelen is het belangrijk dat alle betrokkenen alle relevante informatie ontvangen. Deze informatie zal door ons vertrouwelijk behandeld worden. Het betrokken personeelslid, de directie en het bevoegd gezag zullen uiterlijk binnen vier weken reageren op uw klacht. De scholen van Stichting Fedra zijn aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie voor het christelijk primair onderwijs, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneneducatie.

Deze klachtencommissie heeft een eigen reglement en werkwijze. De klachtencommissie maakt deel uit van de landelijke Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs (GCBO). Deze GCBO bundelt diverse commissies.

Op de website www.gcbo.nl vindt u alle informatie over de verschillende commissies.

Contactgegevens:

Klachtencommissie voor Katholiek, Christelijk, Algemeen Bijzonder en Gereformeerd Onderwijs,
Postbus 82324, 2508 EH Den Haag, 070-3861697, info@gcbo.nl

2.10 Verklaring Omtrent het Gedrag

Van alle personeelsleden die op onze school werkzaam zijn, is een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aanwezig. Hieruit blijkt of er belemmeringen zijn om in het onderwijs te werken. Bij onze personeelsleden zijn geen belemmeringen aanwezig. Ook van alle andere volwassenen op onze school die met kinderen werken, is een VOG beschikbaar: medewerkers opvang, vrijwilligers e.d.

3 Preventie

3.1 Het schoolklimaat

De sociale veiligheid op school is gebaat bij een sfeer waarin saamhorigheid, onderling begrip en vertrouwen centraal staan. We bouwen gezamenlijk aan onderling begrip en vertrouwen en laten kinderen andere zienswijzen ervaren. Een open en ondersteunende cultuur, met duidelijk afspraken en omgangsregels, waarin leerlingen hun eigen verantwoordelijkheid hebben, bevordert hun welbevinden. Het is belangrijk actief burgerschap en sociale integratie te bevorderen. Daaronder vallen ook de waarden en normen in onze maatschappij.

Het is belangrijk dat leerlingen, medewerkers en ouders de kernwaarden van onze school (her)kennen en de daarvan afgeleide normen en regels die in de school gelden.

Leerkrachten spelen een cruciale rol bij het creëren van een sociaal veilig klimaat. Kinderen leren in de ontmoeting met elkaar en volwassenen om hen heen. Leerkrachten kunnen grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en adequaat ingrijpen. Ook dragen zij normen en waarden uit en laten zij leerlingen voorbeeldgedrag zien. Dat vraagt van onze leerkrachten pedagogisch leiderschap.

3.2 De school- en klassenregels

Op onze school hebben we regels en afspraken over de omgang met elkaar en op het gebied van sociale media. Deze regels zijn terug te zien in de klassen en terug te vinden in

- Het Kanjerprotocol van De Ark
- Het sociale mediaprotocol ([Hoofdstuk 1 \(fedra.nl\)](https://www.fedra.nl/hoofdstuk-1))

De regels vertellen over de manier waarop wij met elkaar omgaan, als leerlingen onderling en als personeelsleden met de leerlingen, maar gelden ook voor de omgang tussen personeelsleden en ouders. De visie en werkwijze wordt gedragen door het team.

3.3 Gedragscode

Om voor iedereen een veilig schoolklimaat te creëren, hanteren we, aanvullend op de Kanjerafspraken, een gedragscode voor leerkrachten en leerlingen. Vanwege de opbouw van het document is de gedragscode als bijlage aan dit protocol toegevoegd.

3.4 Meldcode

Vanaf augustus 1999 hebben leerkrachten een meldingsplicht inzake vermoeden van een seksueel misdrijf of seksuele intimidatie. Deze wet verplicht personeelsleden een vermoeden van een seksueel misdrijf te melden bij het bestuur en verplicht bestuursleden een vermoeden van een seksueel misdrijf -na overleg met de vertrouwensinspecteur- te melden bij politie of justitie.

Vanaf juli 2013 bestaat er ook een meldcode “huiselijk geweld en kindermishandeling”. Vanuit de verantwoordelijkheid naar de leerlingen wordt verwacht dat leerkrachten alert zijn op signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Als er signalen zijn wordt verwacht dat de school de stappen uit de meldcode uitvoert en melding doet van een vermoeden bij Veilig Thuis. De meldcode zoals deze bij Stichting Fedra is opgesteld en de handleiding die daarbij gelezen moet worden, zijn als bijlage toegevoegd aan dit beleidsplan.

3.5 Groepsvormende activiteiten

Het begin van het schooljaar is cruciaal voor het realiseren van een sociaal veilig klimaat in een klas; dan begint de groepsvorming. Als de leerkracht in deze fase een positief stempel drukt op de sfeer, groepsvormende activiteiten uitvoert en met de leerlingen duidelijke regels afsprekt, creëert hij/zij een positief klimaat waar iedereen de rest van het jaar de vruchten van plukt. Dit worden de gouden weken genoemd.

De eerste twee schoolweken van het schooljaar zijn ‘**stamgroepweken**’. Leerlingen gaan nog niet uit elkaar naar de verschillende workshops. Tijdens deze eerste weken staat de groepsvorming centraal. Er wordt gebruik gemaakt van de module ‘Startweek’ van de Kanjertraining als leidraad. Ook tijdens andere activiteiten (de andere vakken) wordt in de eerste plaats op de groepsvorming gestuurd en geëvalueerd.

3.6 Methoden en middelen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling

Positief sociaal gedrag van leerlingen bevordert de veiligheid op school. Op school besteden wij aandacht aan het aanleren van een positieve manier van omgaan met elkaar, het nemen van beslissingen, het constructief oplossen van conflicten, open te staan voor verschillen tussen mensen en weerbaarheid. Leerkrachten en ouders fungeren hierbij als rolmodel. Op onze school gebruiken we de Kanjertraining om de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen te stimuleren. Zie

- Het Kanjerprotocol van De Ark

3.7 Participeren in de democratische rechtstaat

Op De Ark zitten kinderen met diverse culturele/godsdienstige achtergronden. De Ark is, mede door de opbouw van de populatie, een goede afspiegeling van de samenleving. Wij vinden het belangrijk de kinderen op een goede manier op voor te bereiden op onze inclusieve samenleving. We vinden het van belang dat de kinderen op een zelfbewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor anderen, maar ook naar anderen omzien. Wij willen de kinderen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef voor de samenleving meegeven.

Hoe doen we dat?

De leerlingen oriënteren zich in de school op de samenleving en ze leren hun eigen mening over maatschappelijke thema's te verwoorden. In alle groepen wordt ingegaan op actuele gebeurtenissen in de eigen omgeving, in Nederland en in de wereld.

De kinderen in de midden-bovenbouw volgen dagelijks het jeugdjournaal. De kinderen discussiëren over thema's die daarin naar voren komen. We bespreken zo tal van onderwerpen. Doel is dat kinderen het gelijkheidsbeginsel kennen en zich eigen maken, dat ze weten hoe je omgaat met anderen en hoe je op een goede manier gebruik kunt maken van je vrijheid van meningsuiting. Een ander doel is dat de kinderen weten wat er in de maatschappij speelt.

De lessen en methodieken van de Kanjertraining sluiten hierbij aan. De methode is gericht op vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect. De omgangsvormen die de kinderen leren, en de handvatten die ze hierbij krijgen, dragen bij aan de doelen die we hierboven noemden; respect voor anderen, diversiteit, tolerantie en acceptatie.

Gelijkwaardigheid, verdraagzaamheid en het afwijzen van discriminatie wordt jaarlijks behandeld in de bovenbouw, rond het vieren van 4- en 5 mei. ‘Kapstok’ hierbij is het door De Ark geadopteerde oorlogsgraf bij de Nederlands Hervormde Kerk in Heemskerk, waar de kinderen op 4 mei deelnemen aan de herdenking en bloemen leggen op het graf.

Participatie en autonomie

Leerlingen participeren op een actieve manier in en buiten de school. Kinderen (uitgezonderd kleuters) draaien mee in de klassendienst, waarbij zij onder meer verantwoordelijk zijn voor het netjes houden voor de lokalen en het Leerplein. De leerlingen krijgen zo een stukje autonomie. Ze krijgen de verantwoordelijkheid hiervoor en leren met verantwoordelijkheden om te gaan.

Autonomie en het zelf- of medeverantwoordelijk zijn voor de dingen die je doet, is een speerpunt van ons onderwijs. Hoewel leerlingen niet eindverantwoordelijk zijn voor hun onderwijs, worden zij hiermee wel op grote mate betrokken. We gaan er vanuit dat wanneer leerlingen al op jongere leeftijd mede-verantwoording dragen voor hun dagelijks handelen, zij hiermee ook leren verantwoording te dragen voor hun doen en laten in algemenere zin.

3.8 Burgerschap

Bevordering van actief burgerschap en omgangsvormen is belangrijk. Daardoor kunnen mensen, jong en oud, in Nederland op een prettige manier samenleven. Burgerschapsonderwijs draagt daaraan bij door het bevorderen van kennis over de basiswaarden van de democratisch rechtsstaat en het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die daarvoor nodig zijn. Op De Ark wordt op een actieve manier aan burgerschap bevordering gedaan. Dit onderwerp staat dagelijks op het rooster.

3.9 Buitenspelen

Leerlingen van De Ark spelen op twee momenten op de dag buiten. Tijdens de ochtend pauze en tijdens de lunchpauze. Tijdens de ochtend pauze spelen de leerlingen onder toezicht en begeleiding van de eigen stamgroepleerkrachten. Tijdens de lunchpauze spelen de leerlingen buiten onder toezicht en begeleiding van pedagogische medewerkers van Stichting Welschap Kinderopvang.

Uitgangspunt tijdens het buitenspelen is dat kinderen de afspraken van de Kanjertraining volgen. Hier met name: we hebben plezier en we doen mee.

Waar kinderen samenspelen kan ruzie ontstaan. Kinderen wordt aangeleerd dat ze in dat geval de volgende zes stappen hanteren:

- 1) Zeg dat je het niet leuk vindt
- 2) Gaat het door?
- 3) Ga iets anders doen (negeren!)
- 4) Stap naar je maatje (of jouw maatje stapt naar jou)
- 5) Gaat het door?
- 6) Ga naar juf of meester. Die grijpt in.

4 Handelen

Grensoverschrijdend gedrag vindt vaak plaats buiten het zicht van de leerkracht. Onze school neemt expliciete signalen van leerlingen, personeelsleden en ouders over sociale onveiligheid en pesten serieus. Bij incidenten en grensoverschrijdend gedrag worden afspraken en protocollen nageleefd. Iedereen weet wat er op grond van signalen moet gebeuren. Er is duidelijkheid over beleid bij problemen en onveiligheid. De directie is hier eindverantwoordelijk.

De zorgcoördinator heeft zicht op leerlingen over wie zorgen zijn met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerkracht neemt signalen waar en handelt naar aanleiding hiervan. Als de zorgen groot zijn, bespreekt de leerkracht deze met de zorgcoördinator. Interventies worden afgesproken. Als de zorgen blijven, kan de leerling worden besproken in het ondersteuningsteam van de school.

Indien nodig wordt er verder hulp gezocht of doorverwezen. Te denken valt aan het inschakelen van schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts, psycholoog of psychiater. Ook het inschakelen van de wijkagent is een mogelijkheid. Uiteraard gaat het inschakelen van derden altijd in overleg met en na toestemming van de ouders of verzorgers.

Het tijdig signaleren van problemen of grensoverschrijdend gedrag (waaronder pesten) en daar adequaat naar handelen, hoort bij een veilig schoolklimaat. Er is duidelijkheid over het preventief en curatief handelen.

- Zie Het Kanjer(Antipest)protocol van De Ark

4.1 Interne contactpersoon / vertrouwenspersoon

Niet elk probleem is per definitie een klacht. U kunt ook behoefte voelen een probleem eerst in vertrouwen voor te leggen aan en advies te ontvangen van een vertrouwenspersoon. Een vertrouwenspersoon adviseert u over de stappen die u kunt nemen om het probleem op te lossen en staat u in het hele traject met raad en daad bij. Hierbij kennen we bij onze stichting een aantal niveaus

2023/2024:

Op De Ark is Mw. M Duin de interne vertrouwenspersoon. Zij kent de school goed en kan u adviseren bij het intern oplossen van een probleem, of u doorverwijzen naar derden als dat nodig is. U kunt haar bereiken via telefoonnummer: 0251-231569

Binnen de stichting zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld waar ouders en personeel bij terecht kunnen. Informatie hierover is terug te vinden in de schoolgids die te vinden is op de website

www.arkheemskerk.nl

4.2 Externe vertrouwenspersoon

De GGD Midden Kennemerland afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) biedt ondersteuning als er op school sprake is van seksuele intimidatie, agressie of discriminatie. Dit betreft niet alleen ervaringen van leerlingen, maar ook ervaringen van leerkrachten en andere personeelsleden van de school. Deze externe vertrouwenspersoon, een jeugdarts (niet van de eigen school), begeleidt en ondersteunt slachtoffers. Het is de taak van de vertrouwenspersoon om door bemiddeling een oplossing voor een

klacht te bereiken. De vertrouwenspersoon werkt volgens vastgestelde procedures. De externe contactpersoon is bereikbaar via telefoonnummer 0900- 0400682.

4.3 Vertrouwensinspecteur

Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen, maar ook vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs raadplegen wanneer zich in of rond de school (ernstige)problemen voordoen op het gebied van:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik (zedenmisdrijven);
- psychisch en fysiek geweld;
- discriminatie en radicalisering.

Meldingen die binnen deze bovengenoemde categorieën vallen, kunnen voorgelegd worden aan de vertrouwensinspecteur. Deze zal luisteren, informeren en zo nodig adviseren. Uw melding wordt geregistreerd in een vertrouwelijk dossier van de vertrouwensinspecteur. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur ook adviseren in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte. Bij een vermoeden van seksueel misbruik (zedenmisdrijf) geldt in een aantal gevallen de meld- en aangifteplicht.

De vertrouwensinspecteurs zijn alle werkdagen tijdens kantooruren (8.00-17.00 uur) bereikbaar op telefoonnummer: 0900 1113111.

4.4 Anti-pestprotocol

De Ark heeft preventief en curatief anti-pestbeleid omschreven in het Kanjerprotocol. Het protocol dienst samen met de andere protocollen (waaronder dit document en de bijlagen) en de schoolgids gelezen te worden. Tevens wordt de aanpak van pestgedrag en de preventie ervan beschreven in de handleidingen van de Kanjertraining.

- Zie het Kanjer(anti-pest)protocol van De Ark op de website

4.5 Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

Sinds 1 juli 2013 bestaat de meldcode 'Huiselijk geweld en kindermishandeling'. Vanuit de verantwoordelijkheid voor leerlingen wordt verwacht dat leerkrachten alert zijn op signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Als er signalen zijn van een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling werken we volgens de stappen zoals die beschreven staan in de meldcode. Deze meldcode wordt jaarlijks besproken binnen het team.

4.6 Schorsing en verwijdering

Als er ernstige incidenten zijn met een leerling werken we volgens het protocol 'Schorsing en verwijdering'. De afspraken rond schorsen en verwijderen zijn Fedra-breed opgesteld. De afspraken zijn ook terug te vinden in de schoolgids van onze school.

4.7 Continue proces

Sociale veiligheid is een proces van leren en verbeteren en dat betekent dat naar aanleiding van incidenten en signalen verbeterpunten worden opgesteld en de school als organisatie leert. Verbeterpunten worden opgenomen in het jaarplan van de school. Waar nodig wordt, ter verduidelijking of specificering, een apart plan van aanpak gemaakt.

